

जीविते परमं दुःखं जीविते परमो ज्वरः । जीविते वर्त्तमानस्य दुःखानामागमो ध्रुवः ।
 आत्मा ह्येको हि धर्मार्थौ कामं चैव निषेवते । एतैश्च विप्रयोगोऽपि दुःखं परमनन्तकं ।
 आहुः केचित्परं मोक्षं स च नास्ति कथञ्चन । अर्थप्राप्तौ तु नरकः कृत्स्न एवोपपद्यते । ११९५
 अर्थेषुता परं दुःखमर्थप्राप्तौ ततोऽधिकं । जातस्नेहस्य चार्थेषु विप्रयोगे महत्तरं ।
 नहि योगं प्रपश्यामि येन मुच्येयमापदः । पुत्रदारेण वा साङ्गं प्राद्वेयमनामयं ।
 यतितं वै मया पूर्वं वेत्थ ब्राह्मणि तत्तथा । चेमं यतस्ततो गन्तुं त्वया तु मम न श्रुतं ।
 इह जाता विट्कृष्णऽस्मि पिता चापि ममेति वै । उक्तवत्यसि दुर्बोधे याचमाना मयाऽसकृत् ।
 स्वर्गतोऽपि पिता दृष्टस्तथा माता चिरं तव । बान्धवा भूतपूर्वाश्च तत्र वासे तु का रतिः । ११९६
 सोऽयं ते बन्धुकामाया अष्टवन्ध्या वचो मम । बन्धुप्रणाशः सम्प्राप्तो मृगं दुःखकरो मम ।
 अथ वा मदिनाशोऽयं नहि शक्यामि किञ्चन । परित्यक्तुमहं बन्धुं स्वयं जीवन्मृतं सवत् ।
 सह धर्मचरीं दान्तां नित्यं मादसमां मम । सखायं विहितां देवैर्नित्यं परमिकां गतिं ।
 पित्रा मात्रा च विहितां सदा गार्हस्थभागिनीं । वरयित्वा यथा न्यायं मन्त्रवत्परिणीय च ।
 कुलीनां शीलसम्पन्नामपत्यजननीमपि । त्वामहं जीवितस्यार्थं साध्वीमनपकारिणीं । परित्यक्तुं न शक्यामि भार्या नित्यमनु
 व्रतां । ११९७

कुत एव परित्यक्तुं सुतं शक्याम्यहं स्वयं । बालमप्राप्तवयसमजातव्यञ्जनाकृतिं ।
 भर्तुरर्थाय निक्षिप्तां न्यासं धात्रा महात्मना । यया दौहित्रजासोकानाशंसे पितृभिः सह ।
 स्वयमुत्पाद्यतां बालां कथमुत्सृष्टुमुत्सहे । मन्यन्ते केचिदधिकं स्नेहं पुत्रे पितुर्नराः । कन्यायां केचिदपरे मम तुल्यावुभौ स्यतां ।
 यस्यां लोकाः प्रसूतिश्च स्थिता नित्यमयो मुखं । अपापां तामहं बालां कथमुत्सृष्टुमुत्सहे ।
 आत्मानमपि चोत्सृज्य तस्यामि परलोकगः । त्यक्त्वा ह्येते मया व्यक्तं नेह शक्यन्ति जीवितुं । ११९८
 एषां चान्यतमत्यागो नृशंसो गर्हितो बुधेः । आत्मत्यागे कृते चेमे मरिष्यन्ति मया विना ।
 कृच्छ्रामहमापन्नो न शक्तस्तर्त्तुमापदं । अहो धिक् कां गतिं त्वद्य गमिष्यामि सबान्धवः । सर्वैः सह मृतं श्रेयो न च मे जीवितं
 चमं ।

इत्यादिपर्वणि वकवधपर्वणि ब्राह्मणचिन्तायां सप्तपञ्चाशदधिकशतोऽध्यायः ॥ १५७ ॥
 ॥ ब्राह्मण्युवाच ॥ न सन्तापस्त्वया कार्यः प्राकृतेनेव कर्हिचित् । न हि सन्तापकालोऽयं वैद्यस्य तव विद्यते ।
 अवश्यं निधनं सर्वैर्गन्तव्यमिह मानवैः । अवश्यभाविन्यर्थे वै सन्तापो नेह विद्यते ।
 भार्या पुत्रोऽथ दुहिता सर्वमात्मार्थमिष्यते । व्यथां जहि सुबुद्धा त्वं स्वयं यास्यामि तत्र च । ११९९
 एतद्वि परमं नार्थः कार्यं लोके सनातनं । प्राणानपि परित्यज्य यद्गर्त्तृहितमाचरेत् ।
 तच्च तत्र कृतं कर्म तवापीदं सुखावहं । भवत्यमुत्र चाक्षयं लोकोऽस्मिंश्च यशस्करं ।
 एषुचैव गुरुधर्मो यं प्रवक्ष्याम्यहं तव । अर्थश्च तव धर्मश्च भूयानत्र प्रदृश्यते ।
 यदर्थमिष्यते भार्या प्राप्तः सोऽर्थस्त्वया मयि । कन्या चैका कुमारश्च कृताऽहमनृणा त्वया ।